

**AKERS
DØLEN**

NR 1- 2000

**MEDLEMSBLAD FOR
GRORUDDALEN HISTORIELAG**

MARS 2000

Oslo 1000 år

**Oslos historie gjennom 1000 år -
et foredrag med lysbilder ved
Jan Christian Raastad,
Oslo Bymuseum
tirsdag den 21. mars kl 1900
på
Nordtvet Gård
stabburet.
Gårdsveien 1-3**

Gratis adgang - velkommen!
Se også side 7

Historie er spennende!

Fra stabburstrappen

Kjære medlemmer og venner av Historielaget!

La meg begynne med å ønske alle et godt nytt år selv om det nye året allerede er 2 måneder gammelt. Det er et ganske spesielt år vi er gått inn i. Ikke nok med at det er et nytt år, det er også et nytt århundre, til og med et nytt årtusen. På toppen av det hele er Oslo 1000 år og feirer dette gjennom hele året. Vi blir med på festen på forskjellig vis og dette vil nok få betydning også for vårt program.

Historielaget har mye å glede seg over for tiden. Årboken 1999 solgte meget godt. Nye medlemmer strømmer til, helt fra USA har vi nettopp fått en innmelding. Dette tyder på at selv de som bor i en helt annen verdensdel ikke har glemt sine røtter og støtter opp om det viktige arbeidet vi gjør for å bevare våre kulturminner.

De som leser Akers Avis/Groruddalen vil ha lagt merke til at Historielaget er aktivt på mange områder for tiden. Vi nevner i fleng: Godkjenning av den historiske pilegrimsleden gjennom Groruddalen, restaurering av skansene på Bakås, bevaring av kirketomten ved Furuset kirke, bistand for å redde bolighus på Ellingsrud Gård, arbeid for å bruke Ulsholtveien 70 til prestebolig, slektsforskning og mye mer.

For den som vil engasjere seg i historisk arbeid er det nok å ta tak i. Bli med du også, det er faktisk både interessant og hyggelig.

Oslo, mars 2000

Leif Frantzen
leder

VANNINGSTROA FRA ROMMEN ER FUNNET!

Historielaget ber om at den blir ført hjem!

For noen måneder siden etterlyste vi her i Akersdølen opplysninger om hestevanningstroer av grorudgranitt, og vi nevnte spesielt en tro som sto ved Rommen. Responsen var dårlig, bortsett fra at vi fikk en melding som styrket vår mistanke om at Rommen-troa i sin tid var flyttet til St. Hanshaugen.

I Aftenposten Aften 19. januar spurte Lars O. Kvamsdal fra Skjetten om noen visste om hestevanningstroa fra Rommen, og da strømmet opplysningene inn. Kvamsdal har fortalt oss at nesten alle som ringte til ham fortalte at troa, som i flere år har stått ved Geitmyrsveien nær krysset ved Colletts gate, er identisk med Rommen-troa. Den mest interessante telefonen kom fra en tidligere oppsynsmann i Oslo Veivesen, som var til stede da vanningstroa ble gravd opp. Han er sikker på at den ble kjørt til St. Hanshaugen.

Historien bekreftes av Bård Alsvik i Oslo Byarkiv, som har opplysningene fra Nils Jarmann, spesialisten på bruk av hest og hesteredskaper. Når vi nå med ganske stor sikkerhet vet at Rommen-troa er funnet, har Groruddalen Historielag rettet en henvendelse til Friluftsetaten i Oslo kommune og bedt om at den blir ført tilbake til vårt område. Vi har planer om å sette den opp langs en gangvei, ikke langt fra dens opprinnelige plass. Den skal få tilførsel av vann som i gamle dager og et opplysningsskilt skal fortelle forbigående om dette gatemøbelet som hadde en viktig funksjon den gang hesten var dominerende i trafikkbildet.

Det er vårt håp at Friluftsetaten kommer oss raskt i møte, slik at vanningstroa kan være tilbake på plass allerede til sommeren.

Bjørn H. Syversen

Pilegrimsleden gjennom Groruddalen

Noen synes kanskje at det har vært stille omkring denne en stund nå. Det betyr ikke at det ikke arbeides med saken. Tvert imot! Det pågår et meget aktivt arbeide for å få kommunene mellom Oslo og Hamar til å søke om godkjennelse for sine områder. Vi gleder oss over at Skedsmo, Ullensaker og Sørum allerede har sendt sine søknader. Det gjenstår å få Stange og Eidsvoll til å sende sine søknader. Kontakten er god, og vi håper at også disse får gjort dette med det første.

De første har allerede gått hele den historiske pilegrimsleden fra Oslo til Trondheim! I fjor sommer gikk to unge jenter den umerkede gjennom Groruddalen og videre nordover til Hamar på grunnlag av et foreløpig kart som de fikk av oss. Jan Arne Tangerud bisto med råd og veiledning. Til jul kom det et kort med bilde av de to jentene utenfor Nidaros domkirke, de hadde nådd målet selv om veien var vanskelig å finne enkelte steder.

Den 29. august i fjor arrangerte Oslo kirkeakademi en vandring fra Gamlebyen langs pilegrimsleden til Furuset kirke. Eivind Luthen fra Pilegrimskontoret var guide.

Turen må ha gjort inntrykk på deltagerne, hvis vi skal tro det som står i brevet vi fikk: « Alle deltagerne var facinert av de små og store **natur- og kulturperler** (uthevet av red.) Groruddalen skjuler bak trafikkmaskiner og støy - kanskje var det derfor vandringen tok så mye lenger tid enn lederen vår hadde beregnet. Vi hadde i alle fall en veldig fin tur - med suppestasjon på Furuset som høydepunkt. Tusen takk».

Historielaget serverte «Pilegrimssuppe» til deltagerne ved ankomst til Furuset kirke.

Annonse

Eivind Luthen, leder av Pilegrimsfellesskapet St. Jacob, Norge, gjør et stort arbeide for å bidra til at den historiske pilegrimsleden gjennom Groruddalen skal bli merket. «Pilegrimen» er medlemsbladet for Pilegrimsfellesskapet St. Jacob, Norge. Du kan bidra til å styrke Pilegrimsfellesskapet ved å bli medlem. Medlemsskap koster kr. 250,- per år, inklusive abonnement på «Pilegrimen». Medlem blir du ved å innbetale kontingenten til Pilegrimskontoret, Kirkegata 34 A, 0153 Oslo, bankgiro nr. 7023 05 44407.

Skansene på Bakås

Groruddalen Historielag har inngått et meget nært samarbeid med Bydel Furuset for å restaurere og bevare skansene. I den forbindelse er det inngått en avtale hvor Historielaget er prosjektansvarlig for gjennomføringen. Det er opprettet en «arbeidsgruppe for skansene» som består av Kjeld Magnusen (tidl. byantikvar), Jan Lillejord, styremedlem i Historielaget og arkitekt Ivar Bu. Gruppen samarbeider nært med Byantikvaren i Oslo som er meget interessert i at skansene skal bli bevart.

Det er allerede gjort et stort arbeid med oppmåling og innsamling av kildemateriale. Under dette arbeidet er det gjort et sensasjonelt funn: **En fjerde skanse er funnet!**

Byantikvaren ønsker skansene fredet etter paragrafene 15 og 19 i Lov om fortidsminner. Alternativt vil vern etter bygningsloven bli vurdert sammen med eller som et supplement til ovennevnte paragrafer.

Byantikvaren vurderer også om det skal utarbeides skjødselsplan for området i tillegg til fredningsbestemmelsene.

---0---

Kolås

Vet du at Kolås har navnet sitt etter trekullproduksjon som foregikk i området, og ei mile som lå her? Mila hadde en diameter på ca. 10 meter, var bygget opp med vedkubber lagt tett i tett og forsynt med røyk- og luftekanaler. Omdannelsen til trekull tok flere døgn, og mila måtte passes på hele tiden.

Synlige rester etter mila nå er den kullsorte fargen i stier, og groper. Gropene kunne både tjene som uttak av torv for å tildekke mila, og vannbasseng dersom mila skulle ta full fyr.

Flatmarksmiler som denne var i bruk fra slutten av 1500-tallet og til og med 2. verdenskrig.

Håvard Pedersen

Slektsforskning

Endelig! Det har vært mye snakk om slektsforskning, nå er vi i gang!

Slektsforskning er i utgangspunktet en «ensom hobby». Hver enkelt må selv lete i arkiver etter sine røtter. Det Historielaget kan bidra med et samlingssted hvor slektsforskerne kan møtes regelmessig, utveksle erfaringer og få bistand av en fagperson fra Historielaget.

Et av våre medlemmer, Grethe Flood, er rådgiver for våre slektsforskere. Med sin bakgrunn fra Riksarkivet og som ansatt i Oslo Byarkiv har Grethe Flood omfattende kunnskaper om søking i arkiver. Hun har dessuten arbeidet en del med slektsforskning.

Arbeidet har fått en god start, og skal vi tro deltagerne har vi også funnet den riktige arbeidsformen. Vi møtes over en kopp kaffe en gang i måneden, samtaler om det vi er opptatt av og får svar på våre mange spørsmål.

Mange av deltagerne har anskaffet et eget datasystem «Familiearkiv 97» som Historielaget formidlet salg av til redusert pris. Systemet virker meget enkelt og greit.

På vår datamaskin er det mulig å søke på Internett, og få veiledning i bruk av «Familiearkiv 97».

Det er plass til flere hvis det er noen som ønsker å delta i dette fellesskapet. Vi har det veldig hyggelig og spennende!

Ring 22 25 76 32 eller 22 80 44 74 og meld deg på. Du vil ikke angre, kanskje finner du frem til ditt kongelige opphav? Det koster kr 100,- per år å være medlem av denne gruppen.

Oslo 1000 år

**Oslos historie gjennom 1000 år -
et foredrag med lysbilder ved
Jan Christian Raastad, Oslo Bymuseum**

Vi blir tatt med på en historisk reise gjennom Oslos 1000-årige historie. Jan Christian Raastad forteller

- om begynnelsen i gamle Oslo,
- om kongemakt og kirkemakt i middelalderen
- om Christian IV med flytting av byen til området bak Akershus festning
- om nye næringsveier som gir ny rikdom og nye arbeidsplasser på 17- og 1800 tallet,
- om tømmer- og trelasthandel
- om industrialisering
- om byutvikling i det 20. århundre før og etter innlemming av Aker i Oslo
- om byggingen av drabantbyene.

Møtet er åpent for alle, ta gjerne med venner!

Historie er spennende - Velkommen!

Kristian Skaane
Vestlisvingen 68
0969 Oslo

Historielag, Postboks 37 Grorud,
0905 Oslo - telefon 22 25 76 32 eller 22 80 44 74

NY ÅRBOK 1999

**Stor og fyldig bok på over 140 sider,
men prisen er den samme, kun kr. 100,-**

Vi har nå utgitt 12 årbøker. De første årene ble det utgitt en årbok annet hvert år, men fra og med 1991 har vi gitt ut en årbok hvert år. Bøkene inneholder viktig lokalhistorisk dokumentasjon fra hele Groruddalen. Den eldste årboken er like aktuell nå som da den ble utgitt. Vi har et spesialtilbud til dem som ikke har en komplett samling: Kryss av på nedenstående bestillingsseddel og vi sender deg årbøkene portofritt for kun kr. 100,- per stk.

Bestilling

Ja, takk jeg bestiller følgende: (kryss av)

☐ Årbok 1985	☐ Årbok 1987	☐ Årbok 1989/90
☐ Årbok 1991	☐ Årbok 1992	☐ Årbok 1993
☐ Årbok 1994	☐ Årbok 1995	☐ Årbok 1996
☐ Årbok 1997	☐ Årbok 1998	☐ Årbok 1999

- Jeg ønsker ☐ å få bøkene tilsendt samlet
☐ å få en bok hver måned til hele bestillingen er effektivt.
☐ jeg bestiller et fast abonnement for fremtidige årbøker. Abonnementet gjelder til det sies opp.

Oslo, den _____

 (underskrift)

Klipp ut denne siden, legg den i en konvolutt og send den til vår adresse:

Groruddalen Historielag P.B 37 Grorud, 0905 Oslo

Trykk: Rødtvet Eldresenter